

Lectoraat Welzijn van Dieren

verbonden aan het GKC-
programma Welzijn van Dieren

In deze nieuwsbrief:

[Miniconferentie
Gemeentelijk
Dierenwelzijnsbeleid](#)

[Studium Generale
Circusdieren](#)

[Afstudeeropdracht
Training
vleeskalversector](#)

[Afstudeeropdracht
Diergebruik in onderwijs](#)

[Afstudeeropdracht
Hertenkamp](#)

[Afstudeeropdracht
Wilde proefdieren](#)

[Studium Generale
Jacht](#)

[Studiedag
Profiting from animal
welfare](#)

[Stalbezoek
NEN en Lectoraat](#)

Het Lectoraat Welzijn van Dieren vormt via netwerken, onderzoeken en projecten de schakel tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en samenleving. Hierbij wordt gewerkt aan nieuwe inzichten en kennis ten aanzien van verbetering van het welzijn van dieren in de praktijk.

Geachte mevrouw Polet,

Hierbij ontvangt u de september editie van de nieuwsbrief van het Lectoraat Welzijn van Dieren. In deze uitgave wordt onder andere een aantal afstudeeropdrachten nader toegelicht en wordt de nieuwe projectmedewerkster voorgesteld. Ook vindt u hierin een actuele weergave van de activiteiten van het lectoraat.

Aankondiging activiteiten

14 Okt. Miniconferentie 'Gemeentelijk Dierenwelzijnsbeleid'

Na een geslaagde eerste conferentie wordt op 14 oktober a.s. de tweede miniconferentie 'Gemeentelijk Dierenwelzijnsbeleid' gehouden, in samenwerking met de Dierenbescherming en het ministerie van LNV. Doelgroepen van deze dag zijn externe partijen zoals: burgemeesters, wethouders, beleidsambtenaren en docenten.

Door middel van workshops worden 4 onderwerpen behandeld: hondenbeleid, schuilstallenbeleid, kinderboerderijen- en hertenkampenbeleid en paardenbeleid. In combinatie met de inspirerende ambiance van Kasteel Groeneveld belooft het een interessante dag te worden. Voor meer informatie en opgave klik [hier](#).

18 Nov. Studium Generale 'Circusdieren'

Het welzijn van circusdieren staat 18 november a.s centraal tijdens het Studium Generale aan Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Naar aanleiding van het onderzoeksrapport 'Welzijn van dieren in reizende circussen in Nederland, Circuspraktijk in 2008' zullen een viertal sprekers hun visie op circusdieren belichten.

Sprekers vertegenwoordigen: de VNCO, de Dierenbescherming, het ministerie van LNV en het onderzoeksteam. Aansluitend krijgt de zaal de kans om met de sprekers en elkaar over de beleidsvorming rondom circusdieren in debat te gaan. Voor verdere informatie zie [dierenwelzijnsweb](#).

Afstudeeropdrachten

Factsheets subsidieregelingen

- [KIGO 2009](#)
- [RAAK-Pro](#)
- [RAAK-Publiek](#)
- [SenterNovem](#)
- [Innovatievouchers](#)

Het Lectoraat en KIGO

- [Artikel 12 Wildlife](#)
- [Dierentuinvoeding](#)
- [Ondernemen met Dierenwelzijn](#)
- [Waarborgen Paardenwelzijn](#)
- [Welzijnsmonitor Vleeskalveren](#)

Nieuwe Medewerker

Lena B ker heeft een nieuwe baan geaccepteerd en heeft per 1 mei haar werkzaamheden voor het lectoraat beëindigd. Audrey Burkard heeft de functie sinds 1 juli overgenomen. Zij is afgestudeerd aan de opleiding Dier en Veehouderij te Wageningen met als specialisatie Equine Leisure & Sports. Binnen het lectoraat is zij betrokken bij de projecten 'Ondernemen met Dierenwelzijn' en 'Waarborgen Paardenwelzijn'.

Producten van het Lectoraat

- [DierenWelzijnsWijzer \(cahier en DVD\)](#)
- [Minor Animal Welfare Quality Management](#)
- [Onderwijsmodule Vitale Koeien](#)
- [CD-ROM Koeien in Beweging](#)
- [Educatief spel Vincent de Vet](#)

Training voor inspecteurs in de vleeskalversector

Een onderdeel van het Europese project 'Welfare Quality' is het KIGO-project 'Welzijnsmonitor Vleeskalveren', gecoördineerd door Wageningen UR Livestock Research (voorheen ASG). Het KIGO-project resulteert in een methode om het welzijn van vleeskalveren in de praktijk te beoordelen. Er zijn protocollen ontwikkeld om het welzijn van vleeskalveren te beoordelen aan de hand van dierenkenmerken. De inspecteurs die de protocollen in de praktijk gaan toepassen worden hiervoor opgeleid en voor deze opleiding wordt in dit project een training ontwikkeld.

Tijdens hun afstudeeropdracht hebben de studenten Diermanagement, Eveline van der Tuin en Femke de Vries, een eerste versie van een trainingsmodule ontwikkeld. Hiervoor hebben ze bestaand beeldmateriaal aangevuld en verbeterd. Ook de tekst van de welzijnsmonitor is nog eens kritisch bekeken en aangepast. De presentatie van dit project vindt u [hier](#).

Diergebruik in het groene onderwijs

In opdracht van het Lectoraat Welzijn van Dieren hebben studenten Diermanagement, Sabine Hoevenaars en Sabrina Kroezen, onderzoek gedaan naar het gebruik van dieren in het groene onderwijs in Nederland. Hun inventarisatie geeft een beeld van de huidige situatie op 32 VMBO-, MBO- en HBO-scholen waar dieren worden gehouden, in termen van diersoorten, aantallen, wetgeving en beleid.

Volgens het onderzoek zijn het vooral knaagdieren die op de meeste groene scholen aanwezig zijn en gebruikt worden voor praktijklessen. Verder blijkt minder dan de helft van de ondervraagden op de hoogte te zijn van de wet- en regelgeving op dit gebied. Hoewel de meeste scholen gebruik maken van logboeken en protocollen, lijkt er ook geen sprake te zijn van een eenvormig beleid voor het houden van dieren. Meer informatie over dit project vindt u [hier](#).

Houden van herten in een hertenkamp

"Voldoet ons hertenkamp aan de eisen die een damhert stelt aan zijn omgeving?" was de vraag van een gemeente aan het Lectoraat Welzijn van Dieren. Hoewel er in Nederland veel hertenkampen zijn, bestaan er geen normen voor het houden van damherten in hertenkampen. Met het vraagstuk van de gemeente zijn de Diermanagementstudenten Annelien Klunder en Bianca Momberg aan de slag gegaan.

Het onderzoek bestond uit twee delen. Er zijn normen opgesteld voor het houden en verzorgen van damherten in een hertenkamp. De huidige situatie is getoetst aan deze normen. Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de kennis, houding en gedrag van omwonenden met betrekking tot het achterlaten van dieren in het hertenkamp en het bijvoeren van de aanwezige dieren. De resultaten worden gepresenteerd tijdens de [miniconferentie 'Gemeentelijk Dierenwelzijnsbeleid'](#).

Ideeën?

Hoewel het lectoraat niet stil zit, is er altijd ruimte voor nieuwe ideeën! U bent dus altijd van harte welkom om ideeën aan te kaarten en mogelijkheden voor ontwikkeling met ons te bespreken. Wij spannen ons graag in om met u te bekijken hoe we goede projectvoorstellen van de benodigde menskracht en financiering kunnen voorzien.

Belangrijk daarbij is uiteraard dat onze activiteiten uiteindelijk moeten bijdragen aan een betere positie van dierenwelzijn in het onderwijs.

Inventarisatie wilde proefdieren

Of een handeling aan een dier in veldonderzoek een dierproef is, is niet altijd eenduidig te beoordelen. Het Lectoraat Welzijn van Dieren wilde daarom weten welke handelingen worden verricht, bij welke diersoorten en bij hoeveel dieren. Welke van deze handelingen zijn volgens de Nederlandse wetgeving dierproeven?

Loes Haarsma en Atze Witteveen, studenten Diermanagement, hebben daarom een inventarisatie uitgevoerd van veldbiologisch onderzoek bij wilde fauna in Nederland.

Hierbij is met name gekeken naar de regelgeving omtrent dierproeven. Aan de start van dit project is ook een besloten werkveldconferentie georganiseerd. Het werkveld was goed vertegenwoordigd en zijn met elkaar in discussie gegaan over dit onderwerp. Het KIGO-project '*Artikel 12 Wildlife*' zal dit onderwerp verder uitdiepen. Voor meer informatie over het KIGO-project zie de [tussenrapportage](#).

Terugblik op activiteiten

Studium Generale 'Jacht'

'Wel eens écht nagedacht over de jacht?', deze vraag stond centraal tijdens het Studium Generale dat 27 mei jl. plaats vond aan Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Ter introductie van dit thema hebben de volgende sprekers een lezing gegeven: dhr. Zijlstra, KNJV; dhr. Siebenga, bioloog; dhr. Borst, IPC Groene Ruimte; dhr. Pompe, Van Hall Larenstein. De discussie met de zaal die volgde zorgde voor een hoop stof tot nadenken. Voor het lezen van het gehele verslag klik [hier](#).

Studiedag 'Profiting from animal welfare'

In het kader van het KIGO-project '*Ondernemen met dierenwelzijn*' is er op 23 juni jl. een studiedag georganiseerd. Tijdens de lezingen kwam duidelijk naar voren dat dierenwelzijn ook financiële en vele andere voordelen kan opleveren voor de veehouder.

Dit werd o.a. in beeld gebracht door Alistair Lawrence, van het Scottish Agricultural College (SAC), vanuit een wetenschappelijke standpunt en door veehouder Joan van den Boogart aan de hand van een praktijkvoorbeeld.

Deze studiedag bracht de mogelijkheden om welzijnsvriendelijk te ondernemen met behoud van goede bedrijfsresultaten in beeld. Dat een welzijnsvriendelijke bedrijfsopzet en goede bedrijfsresultaten niet tegenstrijdig hoeven te zijn is iets waar de veehouderijsector zich nog meer bewust van zou moeten worden. De projectgroep '*Ondernemen met Dierenwelzijn*' neemt hierbij de eerste stap met het organiseren van een masterclass voor een groep veehouders van sep. '09 - apr. '10. Voor een uitgebreid verslag van de bijeenkomst in juni klik [hier](#).

Stalbezoeken van NEN en het lectoraat

Op donderdag 2 juli 2009 hebben medewerkers van het Nederlands Normalisatie-instituut (NEN, afd. landbouw en levensmiddelen) en het Lectoraat Welzijn van Dieren onder begeleiding van de heer Fuchs (ZLTO) een bezoek gebracht aan verschillende types varkens- en pluimveebedrijven. Onder andere is een leghennenbedrijf bezocht met het volièresysteem met vrije uitloop.

“De nieuwe bedrijfsvoering vergt wel iets meer tijd, maar dit wordt ruim gecompenseerd door de dierenwelzijnsaspecten die nu beter gewaarborgd zijn”, aldus de pluimveehouder.

De praktijkdag heeft een goed beeld gegeven van hoe kwaliteitssystemen uitgevoerd kunnen en dienen te worden om dierenwelzijn te waarborgen.

Met vriendelijke groet,

**Lectoraat
Welzijn van Dieren**
welzijvandieren@vanhall-larenstein.nl

Lectoraat Welzijn van Dieren, Agora 1, 8934 CJ Leeuwarden, Telefoon (0320) 23 80 64

Lectoraat Welzijn van Dieren | [Afmelden voor deze nieuwsbrief](#) | [Disclaimer](#)